

V ja j suomessa ja unkarissa

Suomen kieliopissa *v* ja *j* luokitellaan perinteisesti puolivokaaleiksi (ks. esim. Karlsson 1983, ISK, Suomi, Toivanen & Ylitalo 2008), unkarin kieliopissa taas frikatiivien joukkoon kuuluviksi (esim. Kassai 2003). Puolivokaalikäsite onkin monille unkarilaisille kielenoppijoille melko tuntematon.

On kuitenkin kuvauksia, joiden mukaan unkarin *j* on approksimantti, joka tietyissä asemissa käyttäytyy frikatiivina (Gósy 2004, Siptár 2003a, Siptár 2003b), unkarin *v* taas frikatiivi, joka tietyissä asemissa käyttäytyy approksimanttina (Siptár 2003a, 2003b). Myös suomen puolivokaalien laatu vaihtelee jonkin verran kontekstuaalisesti. Vokaalimaisimmillaan ne ovat vokaalikontekstissa, kun taas konsonanttikonteksti supistaa ääntöväylää ja aiheuttaa hankaushälyä ääntämykseen.

Esitelmässä tarkoituksenamme on näyttää, miten suomen ja unkarin *v* ja *j* voidaan foneettisten ja fonologisten ominaisuuksiensa perusteella sijoittaa obstruentti–resonantti-jatkumoon suhteessa toisiinsa.

Lähteet:

- Gósy, Mária 2004. *Fonetika, a beszéd tudománya*. Budapest: Osiris Kiadó.
- ISK = Hakulinen, Auli et al. 2004. *Iso suomen kielioppi*. SKS:n toimituksia 950. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Karlsson, Fred 1983. *Suomen kielen äänne- ja muotorakenne*. Juva: WSOY.
- Kassai, Ilona 2003. Fonetika. In Kiefer, Ferenc (toim.): *A magyar nyelv kézikönyve*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 507–548.
- Siptár, Péter 2003a. Hangtan. In Kiefer, Ferenc (toim.): *A magyar nyelv kézikönyve*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 161–183.
- Siptár, Péter 2003b. Hangtan. In É. Kiss, K., Kiefer, F. & Siptár, P. (toim.): *Új magyar nyelvtan*. Budapest: Osiris Kiadó. 287–384.
- Suomi, Kari & Toivanen, Juhani & Ylitalo, Riikka 2008. *Finnish sound structure. Phonetics, phonology, phonotactics and prosody*. Studia Humaniora Ouluensia 9. Oulu: University of Oulu.